No. 273 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Vrijdag 15 November

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den November.

Het bestuur der douanen heeft een algemeen overzigt van den staat van den franschen handel gedurende het jaar 1838, openbaar gemaakt. De uitkomst is over het algemeen zeer gunstig. De gezamenlijke in- en uitvoer heeft voor eene waarde bedragen van 1893 millioenen fr., zijnde 26 millioenen meer dan in 1836, hetwelk tot nog toe het hoogste cijfer opleverde; de invoer van de kolonien heeft bedragen 68 millioenen, de uitvoer 60; het vorig jaar was het cijfer geweest 54 'en 56 millioenen. De Vereenigde Staten hebben in Frankrijk ingevoerd voor 171 millioen, Sardinie voor 112; naar de Vereenigde Staten werden uitgevoerd 171 millioen, naar Engeland 141. De voornaamste artikelen van invoer zijn de katoenen en zijden stoffen; de eerste voor 111 en de laatste voor 106 millioenen. De uit de kolonien ingevoerde suiker heeft 32 pCt meer bedragen dan in 1837; van vreemde suiker is voor 7 millioen of 7 pCt. meer dan in 1837 ingevoerd. Aan wijn is voor 64 millioen, een gelijk bedrag als in 1836, uitgevoerd. In de entrepots is voor eene waarde van 635 millioenen bewaard geweest.

— Na het tweede artikel van den *Moniteur* over de sterfte van de troepen in Afrika, waarin het onderwerp eener verdere discussie van dien aard geloofd had men verwacht dat het daarbij zou blijven. De heer *Blanqui* antwoordde echter heden in een derde artikel, dat het juist van den 1sten Augustus af is, dat de sterfte onder de troepen tot eene schrikbarende hoogte is gestegen, zoodat bij bijgewoond had dat in de hospitalen van Philippeville 45 manschappen in drie dagen tijds op een getal van 950 zieken gestorven waren, terwijl het in de andere hospitalen niet beter gesteld was. De heer *Blanqui* verlangt dat er een gestreng onderzoek worde ingesteld naar het gedrag van leveranciers en dergelijke tot het leger in betrekking staande lieden.

— Intusschen der officiele depêches wil men dat de hertog *van Orleans* op den jongsten togt ongesteld is geweest, doch bij de komst te Algiers reeds beter was.

— De dagbladen van Toulon maken geene gewag van de aankomst der admiraals *Rosamel* met boord der *Etna*, waarvan men hier het berigt reeds wilde hebben. Men zegt thans dat de *Etna* te Athene moet aanleggen en dit de oorzaak der vertraagde aankomst is.

— In *l'Eclaireur de la Méditerranée* leest men het volgende:

„Het gerucht verspreidt zich dat verscheidene schepen van ons eskader in den Levant, bij het doen van evolutien tegen elkander met een zwaren storm zijn aangetoten. Men noemt in het bijzonder de *Hercules* en de *Trident*. Men voegt er bij dat de gemoederen, 't zij ten gevolge van de inspanningen en ontberingen die onze marine in deze hersenschimmige blokkade der Dardanellen lijdt, of door andere oorzaken, tot zulk een graad van verbittering zouden gekomen zijn, dat de zoo gewenschte eendragt zware schokken zouden lijden."

— Het *Journal des Débats* houdt heden weder een overzigt van de militaire operatien in Noord-Aragon en Valencia tegen *Cabrera*, hetwelk gunstiger luidt dan de voorgaande. Het gezegde blad beschouwt de uitzetting van den graaf van Espagna in Katalonie als eene bijzonder gunstige gebeurtenis voor de constitutionele zaak, en vleit zich dat iets dergelijks met *Cabrera* of zijne luitenants zal gebeuren, wanneer het gevaar nabij komt en de bevestigde plaatsen benaauwd worden; terwijl het gebeurde in Katalonie voor *Cabrera* den weg zoude afsnijden, om na het verlies zijner vaste punten, met zijne schaaren, door het hoog gebergte, over Katalonie, naar Frankrijk te wijken. Het *Journal* brengt overigens den grootsten lof toe aan de voorzigtigheid die *Espartero* in zijne operatien aan den dag legt. Men kon niet genoeg op zijne hoede zijn tegen zulk een stouten vijand als *Cabrera* was. Reeds had de brigadier *Leon* met twee divisien daarvan eene gevoelige les gekregen.

De tijdingen van de spaansche grenzen aan de zijde van Katalonie, bevestigen de vroegere berigten. Te Barcelona gaf men zich reeds aan de hoop over van eene spoedige bevrediging van het gewest. Te Berga, de hoofdzetel van den opstand en der karlistische junta, hadden reeds vele emigratiën plaats; men wilde zelfs, dat de generaal *Valdes* den 4den er zijn intogt had gedaan, doch dit gerucht zal wel voorbarig zijn.

De jongste berigten van het oorlogstooneel melden dat *Cabrera* en *Forcadell* Villarluengo verlaten en zich op de hoogte van Morella en Cantavieja hadden geconcentreerd.

— Den 8den was men te Madrid nog in dezelfde onzekerheid aangaande de keus die de ministers zouden moeten doen tusschen hunne aftreding en de ontbinding van de cortes. Men wachtte het gevoelen van den maarschalk *Espartero* ten deze af, 't welk de keus zou beslissen.

De markies van *Santa-Cruz* is te Madrid overleden. — Het gouvernement was in eene finantiele onderhandeling met den heer *Cerisola* voor een voorschot van vijf millioen realen.

— Ter beurze was heden (12 *November*) de fondsnotering: 5 pCt. 111,65; 3 pCt. 81,81; Nap. r. 103,20; Sp. Ardoin 27/8; Passive 7/8; n. diff. z. intr. 12¼; Rom. l. 101/2.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 11den November.

H. M. de Keizerin van Rusland bevindt zich, volgens tijdingen te Berlijn ontvangen, nog zeer ongesteld.

— De baron *von Krudener*, de russische gezant bij het Zwitsersche bondgenootschap, is te Petersburg aangekomen.

— In het russische geneeskundig dagblad vindt men eene opgave, waaruit blijkt dat in Ruslund 6380 geneesheeren en heelmeesters zijn, en daarenboven nog 500 tandmeesters, oculisten en vee-artsen. In dienst van den Staat waren in het jaar 1838 alleen 1172 genees- en heelkundigen.

— De *Augsburgsche Zeitung* schrijft uit Konstantinopel van den 23sten October: „Op den 21sten heeft de Hooge Porte, ten gevolge van nieuwe beraadslagingen, die in de jongste week hier hebben plaats gehad, eene nieuwe, zijnde reeds de derde nota aan de vijf vertegenwoordigers der Europesche mogendheden ingezonden, waarin kortelijk de concessien worden aangehaald welke reeds Sultan *Mahmud* besloten had aan den onderkoning van Egypte te verleenen; waarna de Porte de opmerking maakt, dat de vrede in Azie op dien grondslag, naar allen schijn, reeds lang hersteld zou zijn geweest, indien de groote mogendheden, door hunne welmeenende tusschenkomst, aan de toenmaals voortgezette onderhandelingen tusschen de Porte en *Mehemed*-ali, een einde gemaakt hadden. Na het gezegde tijdstip nu waren er reeds bijna vier maanden verloopen, zonder dat de groote mogendheden iets van wezenlijk belang voor de Porte ondernomen hadden. Ten slotte worden de mogendheden tot een beslissenden stap uitgenoodigd, inzonderheid in het geval, dat *Ibrahim*-pacha met de egyptische troepen eene voorwaartsche beweging mogt maken."

In een ander berigt uit Konstantinopel van de dezelfde dagteekening wordt gemeld, dat er den 21sten een groote Divan was gehouden, na afloop waarvan *Reschid*-pacha een lang onderhoud met den russischen gezant, *von Butenieff*, had gehad. Het ter beschikking van den genoemden gezant voor Konstantinopel liggend russisch oorlogschip zeilde daarop naar de Zwarte Zee en keerde na eenige uren terug. Men wilde dat hetzelve depêches had overgebragt aan een ander russisch vaartuig, dat zich sedert verscheidene dagen in de Zwarte Zee, omstreeks den Bosporus ophield. Ook over land werd door den gezant een koerier naar Petersburg gezonden. De aanleiding tot dit een en ander vermoedde men dat in het berigt moest gezocht worden, dat *Ibrahim* zijne troepen in twee kolonnen langs de wegen van Koniah en Kaisariah liet voorwaarts rukken, en zou in den raad van den Divan besloten zijn, om, krachtens het

traktaat van Hunkiar Skelessi, de hulp van Rusland in te roepen. Dit laatste werd echter nog niet voor zeer waarschijnlijk gehouden, daar de Porte zich vooreerst tot de bovengezegde nota zou bepaald hebben die, aan de gezamenlijke mogendheden gericht, geen bindender kweste. De russische hulp zou, al was dezelve gevraagd, ook niet zoo spoedig kunnen opdagen, dewijl men wilde dat daartoe eerst het uitdrukkelijk bevel uit Petersburg te Odessa en Sebastopol moest ontvangen worden. — Van den anderen kant scheen de Porte ook nog voor een aanval op Bagdad bedacht.

BELGIE.

BRUSSEL, den 13den November.

De beide wetgevende kamers hebben zich gisteren vereenigd. Nadat in de kamer der vertegenwoordigers het in jaren oudste lid de zitting geopend had verklaard, beklom de minister van financien *Desmaisières*, de tribune, om de budgetten van ontvangsten en uitgaven voor het volgend jaar mede te deelen. Naauwelijks had de minister de eerste woorden gezegd, of de heer *Hr de Brouckere* viel hem in de rede, om te bologen dat er geen mededeeling aan de kamer kon worden gedaan, alvorens zij zich geconstitueerd had. De heer *Dumortier* ondersteunde dit gevoelen, op de aanmerking van den heer *de Theux*, dat men in 1835 daarvan reeds een voorbeeld gezien had. Het geschil gaf tot eene discussie aanleiding, waaraan de heeren *Nothomb*, *de Behr* en *Angillis* deel namen en eindigde met eene hoofdelijke stemming, waarbij eene meerderheid van 4 stemmen (34 tegen 30) zich voor de ministers verklaarde. De minister gaf daarop mededeeling van het budget voor 1840, waarvan de ontvangst geraamd is op 101,635,569 fr. en de uitgaaf op 101,312,233 fr. Het budget van het tegenwoordig jaar bedraagt nagenoeg 105 millioenen, zoodat de vermindering voor het volgend jaar nog geen vier millioenen fr. beloopt. Er werd vervolgens tot de verificatie der volmagten overgegaan en de zitting tot heden geadjourneerd.

Bij de hierboven vermelde discussie gaf de heer *Dumortier* ook zijne verwondering te kennen, dat bij gemis eener eigenlijk gezegde troonrede, de koning niet aan commissarissen de taak had opgedragen om de opening aanspraak in zijnen naam te lezen; de troonrede was het werk der ministers, de blootlegging hunner staatkunde; door zich daarvan te bevrijden, hadden de ministers getoond dat zij vreesden hunne handelingen open te leggen. De heer *de Theux* antwoordde, dat het gemis eener troonrede alleen moest geweten worden aan 's konings reis, die om gewigtige redenen was gevorderd geworden, terwijl het bestuur het zich van zijn pligt geacht had, bij de tegenwoordige heerschende financiele crisis, de natie onverwijld met haren financielen toestand bekend te maken, enz.

De heer *de Brouckere* verklaarde dat hij eerstdaags eenige interpellatien aan de ministers zou doen.

De senaat heeft zich gisteren reeds geconstitueerd. Tot president werd gekozen de heer *de Schiervel* met 28 stemmen, terwijl de heer *de Stassart* er slechts 12 op zich vereenigde. Tot vice-presidenten werden benoemd de graaf *Ch. Villain XIIII* en de graaf *de Baillet*. De minister van binnenlandsche zaken hood het reeds vermelde ontwerp aan, waarbij de uitvoer van granen en meel tot den 15 augustus 1840 verboden wordt. Dit ontwerp werd door eene commissie verzonden.

L'Emancipation bij de opening der zitting een overzigt gevende van de onderwerpen, die voornamelijk ter spraak zullen komen, zegt dat de ministers al spoedig interpellatien zullen te beantwoorden hebben, omtrent de zaak van Martelange, de afzetting van ambtenaren in Luxemburg en het afbreken der financiele onderhandelingen te Utrecht. Onder de overige onderwerpen van gewigt mogten geteld worden: de kwijning der katoen-industrie, met de oplasten te Gent, de tegenwoordige vervolging der drukpers en de preventieve arrestatien te Gent, de toestand der etablissementen van Seraing en in het algemeen de behoeften waarin de werkende klasse verkeert, die noodzaakte het leger bijna op den voet van oorlog te houden. De kwestie van het lager onderwijs, en het rapport van den heer *Deschamps* over de kiezershervorming, zouden eindelijk ter sprake komen.

De heer *Faider*, directeur der registratie en der domeinen, en de heer *van Gaillie*, directeur der registratie in Luxemburg, zijn benoemd geworden tot commissarissen van het belgisch gouvernement, tot opheffing van het sequester op de eigendommen, toebehoorende aan den Koning der Nederlanden en aan de leden van zijn gezin.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den Novembe

Z. M. heeft magtiging verleend tot het doen bestraten, met gebakken steen, ten koste van de provincie Noord-Braband, en behoudens de bijdragen welke daartoe van wege de belanghebbende gemeenten of particulieren mogten worden verstrekt, van den weg, leidende van den grooten weg der eerste klasse n°. 8, onder Rosmalen, over Berlicum, tot de Haffertschebrug, op de scheiding der gemeenten Berlicum en Heeswijk, ter lengte van 7285 ellen.

— De *Middelb. Courant* vermeldt, dat dezelden *Rochussen*, directeur van 's Rijks entrepôt te 's Hage, andermaal door de Nederlandsche regering met eene gewigtige zending is belast, en op het punt staat om dien ten gevolge naar Parijs te vertrekken.

— Naar men vernoemt zal de heer *Kruseman*, hoofd-ambtenaar bij het departement van kolonien, eerlang naar Java gezonden worden, ten einde tot het volvoeren en in werking brengen van een door *Z. M. den K. G.* aan den minister van kolonien voorgedragen ontwerp, betrekkelijk de opium-pacht.

— Uit Burgerdam meldt men, dat door Z. M. aan eenige in- en opgezetenen aldaar toegestaan zoude zijn, in gezegde plaats, in het belang van de op de Zuiderzee varende schippers, eene haven aan te leggen, terwijl tot dit werk ook door het Rijk zal worden bijgedragen.

— Z. M. heeft aan *M. Poole*, te Londen, domicilium gekozen hebbende bij *A. Ferrier*, consul van Hare Maj. de Koningin van Groot-Brittanje te Rotterdam, een octrooi voor den tijd van tien jaren verleend, op de invoering in dit Rijk van eene verbetering in de zamenstelling van vuurgaderen.

Ook heeft Z. M. aan den heer *J. C. Verveer*, te Amsterdam, een octrooi voor den tijd van vijf jaren verleend, op de uitvinding van eene verbeterde metalliekeu piston en stoomschuif.

— Z. K. H. Prins *George* van Cambridge is gisteren van Rotterdam naar Londen vertrokken, aan boord van de stoomboot *Giraffe*, kapitein *R. Stranack*.

— De *Staats-Courant* vermeldt dat van regeringswege, tot aanvulling der verzameling van kunstwerken van levende meesters op het Paveljoen *Welgelegen* te Haarlem, op de jongste tentoonstelling te 's Hage aangekocht zijn de schilderijen n°. 70 van den heer *A. L. Eekhout*, te 's Hage, voorstellende de inzegening van het huwelijk van Jacoba van Beijeren (n°. 105 van den catalogus); — van den heer *J. F. Christ*, te Nijmegen, voorstellende een stadsgezigt (n°. 68), en van den heer *S. L. Verveer*, te 's Hage, mede voorstellende een stadsgezigt (n°. 543). Terwijl verder verschillende gratificatien tot aanmoediging zijn verleend aan de volgende inzenders van kunstwerken op meergenoemde tentoonstelling, te weten de heeren *E. F. George*, beeldhouwer te Amsterdam, de kunstschilders *A. J. Ehnle* en *Dauvaille*, te 's Hage; *L. Pelgrom*, te Amsterdam; *P. G. Bernhard* en *G. A. Gretser*, te 's Hage; *C. Immerzeel*, te Amsterdam; *J. L. Cornet*, te Leijden; *A. Knip*, te 's Hertogenbosch, *E. Koster* en *J. F. Happenbrouwers*, te 's Hage; en Mej. *H. L. Temminck*, kunstschilderesse te 's Hage.

— De Javasche Couranten tot den 27sten dezer leveren geen bijzonder nieuws.

Bij besluit van Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal is bepaald, dat aan het in aanbouw zijnde fort te Ngawie den naam zal worden gegeven van fort Generaal-majoor Hendrik Merkus, en dat de voorgestelde nog aan te leggen sterkten te Karangsoeng, Combong en bij Bandong, respectivelijk de namen zullen voeren van fort Generaal de Kock, fort Generaal Cochius en fort Kolonel van der Wijck.

In overeenstemming met het koninklijk besluit van den 6den December laatstleden is door den Gouverneur-Generaal bepaald, dat de heer *Merkus*, die uit Nederland is teruggekeerd, weder in den raad van Nederlandsch Indië zal zitting nemen.

Hazerswoude, 14 Nov. 1839.

De Ondergeteekenden, op hun vertrek naar de Oost-Indien, roepen door deze nog een laatst *Vaarwel!* toe aan hunne Familie, Vrienden en Bekenden, hoogachtende den hartelijksten dank betuigende voor de menigvuldige bewijzen van warme vriendschap aan hun betoond, waarin zij zich, hoe ver ook van het Vaderland verwijderd, duurzaam blijven aanbevelen.

FRISSART *Kapt.*, ENGELENBURG *1e Lt.*

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (13 *November*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 50 15/16, 51; dito 5 pCt. 97¾, ⅞; Kaïsb. 23 zelf zest, negen zest.; Am. Synd. 4½ pCt. 91¾, 92, ⅞; Handelm. 161½, 162½; 162, ¼; O. Indie 5 pCt. 94½, drie achtste, ¼; Ardoins 26½, negen zest.; Fr. Uitgest. 8; Onde Russen 106¼; Raebels 6 pCt. 67⅞; Metall. 103 drie achtste, ½; Columb. 20 1/16.

*** De Directie van den Onden Polder van *St. Philipsland*, zal op Dingsdag den 26. November 1839, des voormiddags ten 10 ure, op het Gemeentehuis in het openbaar aanbesteden:

De LEVERANCIE van het benoodigde RIJS, GAARDEN, STAKEN en RIJDRIET voor gemelden Polder, voor den jare 1840; waarvan de Condition te lezen liggen bij den Dijkgraaf in dezelve Gemeente, bij wien tevens nadere informatien te bekomen zijn.

Namens de Directie voornoemd,
M. DORST.

Te Breda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.